

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.313/2021/4. szám

A Debreceni Ítéltábla a Szűcs Péter Ügyvédi Iroda (cím, ügyintéző: dr. Szűcs Péter ügyvéd) által képviselt felperes neve (cím) felperesnek – a Darázs & Társai Ügyvédi Iroda (cím, ügyintéző: dr. Balogh G. Gábor ügyvéd) által képviselt II. rendű alperes neve (cím) II. rendű alperes ellen személyiségi jog megsértése miatt indított perében – amely perbe a II. rendű alperes pernyertessége érdekében a Dr. Papp Dezső Ügyvédi Iroda (cím, ügyintéző: dr. Papp Dezső ügyvéd) által képviselt beavatkozó neve (cím) beavatkozott – a Debreceni Törvényszék 7.P.22.048/2017/90. számú ítélete ellen a felperes részéről 92. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részét részben megváltoztatja az alábbiak szerint:

- mellőzi a kereset részbeni elutasítását, és felemeli a marasztalás tőkeösszegét 39 036 981 (harminckilencmillió-harminchatezer-kilencszáznyolcvanegy) forintra, a II. rendű alperest 2015. január 5. napjától terhelő kamatkötelezettség alapjául szolgáló tőke összegét pedig 12 199 800 (tizenkétmillió-százkilencvenkilencezer-nyolcszáz) forintra,
- felemeli a II. rendű alperest terhelő perköltség összegét 1 772 729 (egymillió-hétszázhetvenkétezer-hétszázhuszonkilenc) forintra,
- mellőzi annak megállapítását, hogy az állam visel 18 055 (tizennyolcezer-ötvenöt) forint állam által előlegezett költséget, és felemeli a II. rendű alperest terhelő állam által előlegezett költség összegét 189 595 (száznyolcvankilencezer-ötszázkilencvenöt) forintra, amelyet a törvényszék költségvetési elszámolási számlájára köteles befizetni a bírósági gazdasági hivatal felhívásában megjelölt módon.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a II. rendű alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 127 000 (százhuszonhétezer) forint másodfokú perköltséget.

Megállapítja, hogy az állam visel 320 000 (háromszázhuszezer) forint fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] A felperes gyermeke, V. A. M. (a továbbiakban: a gyermek) 20... j.... 5-i születését megelőző, 20... j..... 1.-től kezdődő várandósgondozását a II. rendű alperes végezte; ennek részeként a Szüléset-Nőgyógyászat Osztálya 3 ultrahang-szűrővizsgálatot tartott a várandósság 24. hetéig. A gyermek a szűrővizsgálatok ellenére Down-szindrómával született.

[2] Az ítéltábla a Pf.I.20.353/2019/6. számú jogerős rész- és közbenső ítéletében azzal a szövegezésbeli pontosítással hagyta helyben az elsőfokú bíróság 48. sorszámú rész- és közbenső ítéletét, hogy a II. rendű alperes megsértette a felperes önrendelkezéshez, családtervezéshez és családban éléshez való személyiségi jogát azzal, hogy a felperes 2014. július 11-től kezdődő várandósgondozása során nem adott tájékoztatást a magzati Down-kórt szűrő, térítés ellenében igénybe vehető vizsgálatok lehetőségéről, továbbá hiányosan végezte az ennek felismerését szolgáló 20... j... 1.-i és 20... sz..... 3-i ultrahang-szűrővizsgálatokat; és ezek miatt a 20... j.... 5-én született V. A. M. fejlődési rendellenessége felismerésének elmaradásával okozati összefüggésben a felperest ért károkért és nem vagyoni sérelemért felelősséggel tartozik.

[3] A gyermek édesapja (és az ő édesanyja) nem tudta elfogadni a gyermek betegségét, ezért kapcsolatuk a gyermek 3 hónapos korától megszakadt. A felperes ezt követően élettársi kapcsolatot létesített M. B.-val, akitől egy fia született.

[4] A gyermek fokozott felügyeletre, állandó gondozásra és gondoskodásra, emellett minden nap tornáztatásra és speciális eszközökkel folytatott fejlesztésre szorul. Nem önálló az evésben, a kanálból az ételt eldobálja, ruházata az étkezések során az átlagosnál többször piszkolódik be. Nehezen jár, néhány méternél többet nem tud megtenni. Mindent összenyalogat, nyáladzik, nem szobatiszta. Mindezek többletterhet rónak a felperesre a háztartási munkák terén is. Különböző ingerek, leginkább zaj hatására szélsőségesen viselkedik, csapkodja magát, a fejét a földre veri. Emiatt a család nem tud társaságba, játszótérre, strandra járni, a családi összejövetelekről is hamarabb el kell jönniük, mert a gyermek nem bírja a hangzavart, a hangos nevetést. Ingerlékenysége és szélsőséges viselkedése miatt tömegközlekedéssel nem, kizárólag autóval szállítható. Születésétől kezdve fejlesztő foglalkozásokra kell járnia, ahová, illetőleg gyógykezelésekre, rehabilitációra a felperes viszi.

[5] A gyermek hétköznapi délelőttönként óvodába jár; a felperes ekkor végzi a háztartási munkákat, és intézi a hivatalos ügyeket. Mivel ezen kívül állandó gondozásra és felügyeletre szorul, a felperes nem dolgozik.

[6] A felperes nem fogadta el, ezért nehezen éli meg a gyermek egészségkárosodását, a mindennapi gondozással, felügyelettel járó terheket. A felperes aggódik a jövő miatt: jövőképét nagyfokú bizonytalanság és szorongás, támaszigény hatja át, amelynek részeként jelentős pszichés megterhelést okoz számára, hogy a gyermekre szívműtét vár. Bár mindezek nem okoztak nála pszichés megbetegedést, a káreseménnyel, de különösen a gyermek előtt álló szívműtéttel összefüggésben pszichés támogatásra szorul. Mindezek negatívan érintik a gyermek egész napos felügyeletével járó terhekbe belefáradt és fásult felperes másik gyermekével és élettársával való kapcsolatát is, akikre jelentősen kevesebb ideje és figyelme jut.

[7] A felperes a jogerős rész- és közbenső ítéletet követően pontosított kereseti kérelmében 27 036 981 Ft kártérítés, havi 402 055 Ft járadék és 12 000 000 Ft sérelemdíj, valamint azok, a sérelemdíj esetében 2015. január 5. napjától számított kamatai és perköltsége megfizetésére kérte kötelezni a II. rendű alperest. Előadása szerint a keresetpontosításában

részletezettek szerint érte vagyoni és nem vagyoni hátrány. Ez utóbbi vonatkozásában arra is hivatkozott, hogy követelése a bírói gyakorlat ismeretében nem eltúlzott.

[8] A II. rendű alperes megváltoztatott ellenkérelmében nem ellenezte a kereset teljesítését a vagyoni kárigény körében, míg a sérelemdíj kapcsán kérte a kereset elutasítását. Hivatkozása szerint a felperes ebbéli igénye eltúlzott.

[9] A II. rendű alperes felelősségbiztosítójaként a beavatkozó csatlakozott az ellenkérelemhez.

[10] Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletével kötelezte a II. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 35 036 981 Ft tőkét, és ebből 8 199 800 Ft után 2015. január 5., 26 286 165 Ft után 2018. február 21., 385 000 Ft után 2017. február 17., 32 116 Ft után 2018. augusztus 15., 83 000 Ft után 2019. október 7., 35 000 Ft után 2019. június 11., 15 900 Ft után pedig 2019. október 7. napjától a kifizetés napjáig számított késedelmi kamatot, valamint 1 753 770 Ft perköltséget. Kötelezte továbbá a II. rendű alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 2021. április 1. napjától kezdődően havonta, minden hónap 10. napjáig esedékesen 402 055 Ft járadékot. Ezt meghaladóan elutasította a keresetet. Kötelezte a II. rendű alperest, hogy fizessen meg az államnak 162 495 Ft állam által előlegezett költséget. Megállapította, hogy az állam terhén marad 1 500 000 Ft kereseti illeték és 18 055 Ft állam által előlegezett költség.

[11] Az ítélet indokolásában ismertette a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:52. §-ának (1) és (3) bekezdéseit. Az itt rögzítettekre figyelemmel a felperes személyes nyilatkozata és azt megerősítő tanúvallomások alapján állapította meg, hogy a gyermek a tényállási részben részletezettek szerint igényel folyamatos gondozást, felügyeletet, fejlesztést, kiszolgálást. Ez utóbbi kapcsán a nem vagyoni jellegű hátrányok körében azt értékelte, hogy a felperesnek nem, vagy alig jut idő a másik gyermekére, élettársára, családi kapcsolatokra, pihenésre, feltöltődésre a gyermek körüli egész napos és folyamatos munkavégzés mellett. A felperes személyes nyilatkozata és a beszerzett tanúvallomások alapján volt megállapítható az is, hogy a gyermek szélsőséges reakciói teljességgel beszűkítik mozgásterüket (ideértve a kimozdulás, szabadidős programok, közlekedés, de akár egy bolti vásárlás lehetőségét is). A beszerzett igazságügyi pszichológus szakértői vélemény által alátámasztott tanúvallomások megegyeztek abban is, hogy a felperes kimerül a gyermek körüli és egyéb napi teendők ellátását követően, amely negatív hatással van párkapcsolatára is. A tanúvallomások alapján az is megállapítható, hogy a felperes derűs, vidám személyiség volt a gyermek születését megelőzően, most azonban meggyötört, fáradt, szomorú.

[12] Értékelte a pszichológus szakvéleménnyel alátámasztott alábbi lelki hátrányokat is: a felperes élmények feldolgozására való képessége és megküzdési stratégiája csökkent mértékű, ebből adódóan nemhogy feldolgozni, elfogadni sem tudta azt a tényt, hogy súlyosan egészségkárosodott gyermeke született. Nehezen éli meg a gyermeke genetikai ártalmát és az ezzel járó mindennapi nehézségeket. Jövőképét nagyfokú bizonytalanság és szorongás, támaszigény hatja át. Jelentős pszichés megterhelést okoz számára, hogy a gyermekre szívűtét vár. Ugyanakkor pszichés elváltozás (pszichés traumatizáció, depresszív munkamód) nem igazolható a gyermek születése miatt.

[13] Az elsőfokú bíróság mindezeket mérlegelve 8 000 000 Ft sérelemdíjat ítelt szükségesnek, egyben elegendőnek a nem vagyoni sérelmek kompenzálására.

[14] A vagyoni kárigényekről a II. rendű alperes elismerő nyilatkozatára figyelemmel határozott.

[15] A perköltségről a „Pp. 83. §-ának (2) bekezdése” alapján rendelkezett figyelembe véve, hogy a pervesztesség-pernyertesség aránya 10-90% a II. rendű alperesre terhesebben. A II. rendű alperes köteles megfizetni a felperes jogi képviselétével felmerült, a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: R.) 3. §-a (2) bekezdésének b) pontja és 4/A. §-a szerint megállapított ügyvédi munkadíjat. Az elsőfokú bíróság ítéletében indokát adta annak is, hogy nem látott lehetőséget a R. 3. §-ának (6) bekezdésében rögzítettek alkalmazására. Bár a felperes jogi képviselője részletesen kidolgozott kérelmeket, nagy terjedelmű beadványokat készített, jelen volt valamennyi tárgyaláson, az ügy pedig bonyolult megítélésű volt, a bizonyítási eljárás szűkebb körre korlátozódott a II. rendű alperes vagyoni kárigények kapcsán tett elismerő nyilatkozata miatt. Ezért a jogszabályban meghatározott 1 772 729 Ft ügyvédi munkadíj áll arányban a kifejtett ügyvédi tevékenységgel. Ebből le kell vonni a II. rendű alperes által 189 595 Ft összegben előlegezett szakértői díjból a felperes pervesztességére jutó 19 959 Ft-ot, amely 1 753 770 Ft felperesi perköltséget jelent.

[16] A „Pp. 102. §-ának (1) és (6) bekezdései” alapján határozott az állam által előlegezett igazságügyi pszichológus szakértői díj és a kereseti illeték viseléséről.

[17] A felperes fellebbezett az ítélet ellen, amelyben annak részbeni megváltoztatásával kérte felemelni a sérelemdíj összegét 12 000 000 Ft-ra, az elsőfokú perköltséget pedig 2 791 698 Ft + áfa ügyvédi munkadíjból álló összegre. Kérte a II. rendű alperes és a beavatkozó másodfokú perköltségeiben való marasztalását is. Álláspontja szerint az elsőfokú ítélet indokolása hiányos a sérelemdíj körében, mivel az elsőfokú bíróság nem értékelte az alábbi – bizonyított – tényállási elemeket: pszichés támogatásra szorul; érzelmileg labilis; nincs ereje szexuális életet élni; a káresemény negatívan hat ki a párjával és másik gyermekével való kapcsolatára; módosult a családi és magánéleti terve, amelyet nagyon nehezen élt meg; a káresemény közrehatott a gyermek édesapjával fennállt kapcsolatának megromlásában; élete beszűkült a gyermekről való gondoskodásra; érzelmileg rendkívül megviseli gyermekének állapota; örömforrásainak köre csökkent; fel kellett adnia korábbi aktív életvitelét; a gyermek magatartása miatt lényegében sehová sem tudnak menni. Emellett a sérelemdíj kompenzációs jellegén túl nem értékelte annak magánjogi büntetési elemét, amellyel összefüggésben ismertette a Fővárosi Ítéltábla Polgári Kollégiumának 1/2013. (VI.17.) számú kollégiumi véleményét és a Ptk. indokolásának vonatkozó részét is. Az elsőfokú eljárás során bemutatta továbbá a nem vagyoni kártérítés tekintetében kialakult szélsőséges bírói gyakorlatot, amelynek illusztrálására a fellebbezéséhez is mellékelte több olyan határozatot, amelyek 2003., 2005. és 2009. évi Down-szindrómával vagy genetikailag károsodottan született gyermekek esetében ítelt meg olyan mértékű összeget, amely a 2015. évre számítottan meghaladja a kereseti kérelem összegét. A megítélt 8 000 000 Ft ezért csak a 2007. évi ár- és értékviszonyoknak felel meg, holott maga az elsőfokú bíróság állapította meg a hátrányok magas számát és súlyosságát. Az elsőfokú perköltséget illetően előadta, hogy teljes személyes költségmentességben részesült, ezért a polgári perrendtartásról szóló 1952.

évi III. törvény (a továbbiakban: 1952. évi Pp.) 84. §-a (1) bekezdésének b) pontja alapján mentesség illeti meg a szakértői díj megfizetése alól. Ezért nem volt helye 19 959 Ft szakértői díj megfizetésére kötelezni, figyelembe véve azt is, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 81. §-ának (2) bekezdése alapján határozott a perköltség viseléséről. Álláspontja szerint a javára megítélt ügyvédi munkadíj számítása pedig nem felel meg a R. fellebbezésben idézett 4/A. §-ának. Ez alapján ugyanis a bíróság nem számolhatja ki az adó összegét, mert az áfakulcs bármikor változhat, amelyet a teljesítéskor hatályos jogszabály alapján kell megfizetni. Az elsőfokú perköltségének összege ezért 1 395 849 Ft + áfa. Nehezményezte azt is, hogy indítványától eltérően nem alkalmazták a R. 3. §-ának (6) bekezdését, holott az az ügy bonyolultsága, a tetemes mennyiségű, releváns felperesi beadvány, munka, a per jellege (orvosi szaktudás ismerete), illetőleg a hosszú, több, mint 3,5 éves pertartam indokolták volna. Az elsőfokú bíróság azért nem látott erre lehetőséget, mert a II. rendű alperes elismerő nyilatkozatot tett a vagyoni kárigény kapcsán. Erre azonban azt követően került sor, miután kidolgozta a rendkívül részletes kereset pontosítását, és beszerzett hozzá minden bizonyítékot, azaz a munka legnagyobb részét addigra elvégezte. A II. rendű alperes tárgyalásról tárgyalásra ismert el egy-egy tételt, amelynek hiányában legfeljebb 1-2 hónappal húzódott volna el az összegszerű bizonyítás. Kiemelte, hogy a munka jelentős része a jogalapi eljárásban keletkezett. Mindezek miatt az ügyvédi munkadíj kétszeres mértékben történő felszámítását kérte.

[18] A II. rendű alperes nem terjesztett elő fellebbezési ellenkérelmet.

[19] A beavatkozó ellenkérelmében kérte az elsőfokú ítélet helybenhagyását, és a felperes másodfokú perköltségben történő marasztalását. A sérelemdíjjal összefüggésben előadta, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének [20], [21], [25], [26], [28] és [29] bekezdései értékelték a fellebbezésben előadottakat (utóbbi 2 bekezdés a felperes előadásától eltérően), köztük a sérelemdíj szankciós célját is. Az elsőfokú bíróság ismerte a fellebbezéshez mellékelte ítéleteket is, így nem lehet azt állítani, hogy ezeket ne vette volna figyelembe. Nincs jelentősége, hogy az elsőfokú ítélet eltér a bírói gyakorlattól, mert nincs két egyforma eset, másrészt pusztán az ítéletek összemérése nem adhat alapot ugyanolyan összeg megállapítására. A bíróság a felperes és a tanúk meghallgatása alapján közvetlen képet alkothatott a felperest ért sérelmekről. A perköltség körében pedig az elsőfokú bíróság a jogszabály felhatalmazása alapján mérlegelt úgy, hogy nem indokolt magasabb munkadíjat megállapítani. Az ügy nem is volt különösen bonyolult, a szakértői vélemény döntötte el a jogalapot. A nagy terjedelmű beadványok elkészítését sem az ügy követelte meg. Álláspontja szerint továbbá beavatkozóként nem marasztalható a perköltségben az 1952. évi Pp. 83. §-ának (1) bekezdése alapján.

[20] Az ítéltábla tárgyaláson kívül bírálta el a fellebbezést az 1952. évi Pp. 256/A. §-a (1) bekezdésének f) pontja alapján, amelyet megalapozottnak talált a per főtárgya körében.

[21] Az ítéltábla fellebbezés hiányában nem érintette az elsőfokú ítélet II. rendű alperest kártérítés és 8 000 000 Ft sérelemdíj (valamint kamatai) megfizetésére kötelező rendelkezéseit.

[22] Az elsőfokú bíróság lefolytatta az összecszerűség érdemi elbírálásához szükséges bizonyítást, és az alapján nagyjából a tényállást is helytállóan állapította meg, az ítéltábla azonban nem értett egyet a sérelemdíj összegére vonatkozó döntésével.

[23] A felperes részben megalapozottan hivatkozott arra, hogy az elsőfokú ítélet nem tette a tényállás/értékelés részévé a fellebbezésben megjelölt körülményeket. Az elsőfokú ítélet indokolásának [28] és [29] bekezdései a felek és a beavatkozó által is elfogadott pszichológus szakértői vélemény egy részét idézve rögzítették a felperes pszichés státuszát. A szakvélemény ugyanakkor – a fellebbezésben hivatkozottaknak megfelelően – kitért arra is, hogy a felperes „a perbeli káreseménnyel, de különösen a gyermeke előtt álló szívügytel összefüggésben pszichés támogatásra szorul” (82. sorszám alatti szakértői vélemény 32. oldal). Az ítéltábla ezért e vonatkozásban kiegészítette a tényállást.

[24] A felperes fellebbezésben hivatkozott „érzelmi labilitása” és az, hogy a gyermek állapota „érzelmileg rendkívül megviseli” ugyanakkor részét képezi az elsőfokú ítélet azon megállapításainak, hogy a felperes „nehezen éli meg” a mindezekkel együtt járó terheket, illetőleg „aggódik a jövő miatt”. A szexualitás körében előadottakat pedig a szakértői vélemény nem támasztotta alá, mivel megállapítása szerint a gyermek állapota közvetlenül nem befolyásolja hátrányosan a felperes érzelmi/szexuális kapcsolatát. Bár arról M. B., a felperes élettársa beszámolt tanúvallomásában (72. sorszámú jegyzőkönyv 10. oldal), hogy a felperes kimerül, mire ő hazaér, ezért „egymással nem igen tudnak foglalkozni”, a szakértői megállapítás alapját részben a felperes azon megállapítása képezte, amelyben nem „szerelminek” minősítette a vele való kapcsolatát (82. sorszám alatti szakértői vélemény 26. oldal). Az elsőfokú bíróság mindezeket is figyelembevéve helytállóan értékelte mindezeket akként, hogy a gyermek állapota, viselkedése „negatív hatással” van a párkapcsolatára. Azt pedig értékelte az elsőfokú bíróság az ítélet indokolásának [24] bekezdésében, hogy a felperesnek „alig jut ideje a másik gyermekére”, mint ahogy az [5] bekezdésben rögzítettek szerint azt is bizonyítottan fogadta el, hogy a gyermek betegsége volt az édesapával való kapcsolat megszakadásának oka. Az elsőfokú bíróság figyelemmel volt a felperes „módosult családi, magánéleti terveire”, „beszűkült életvitelére és lehetőségeire”, illetőleg „csökkent örömförrásaira” is, hiszen döntésének alapját éppen a felperes gyökeresen megváltozott életvitele jelenti.

[25] A fellebbezés helytállóan utalt ugyanakkor arra, hogy a 8 000 000 Ft összegben megítélt sérelemdíj a hasonló ügyekben hozott döntések ismeretében nem alkalmas az öt ért hátrányok kiegyenlítésére, egyben a sérelemdíj magánjogi büntetési funkciójának betöltésére.

[26] A Ptk. 2:52. §-ának (3) bekezdése szerint a sérelemdíj mértékét a bíróság az eset körülményeire - különösen a jogsértés súlyára, ismétlődő jellegére, a felróhatóság mértékére, a jogsértésnek a sértettre és környezetére gyakorolt hatására - tekintettel, egy összegben határozza meg.

[27] A felperes helytállóan hivatkozott arra, hogy ennek kétségtelenül részét képezi egy magánjogi büntetési elem is, amelyet az elsőfokú bíróság elmulasztott értékelni, és kizárólag a felperest ért nem vagyoni hátrányokat vette figyelembe. A bírói gyakorlat (pl. BH2019. 268.) szerint a sérelemdíj egyik funkciója az okozott hátrány kompenzációjaként a

jogsértő és a személyiségi jogában sértett személy relációjában kifejezett anyagi kárpótlás, másrésztől a magánjogi büntetés a hasonló jogsértések megelőzése érdekében (azzal, hogy szankcióként nem szerepe a jogsértő cselekmény társadalmi elítélésének kifejezésre juttatása). E vonatkozásban pedig különös jelentősége van, hogy a II. rendű alperes a gyermek fejlődési rendellenességét felismerni hivatott rutinvizsgálatok és az azzal összefüggő legelemibb tájékoztatás körében mulasztott a jogerős közbenső ítéletben rögzítettek szerint. E felróható magatartása (amely csekély gondosság tanúsítása mellett könnyen elhárítható lett volna) eredményeként pedig a felperes és családja élete a fent rögzítettek szerint végérvényesen és helyrehozhatatlanul megváltozott.

[28] A felperes arra is helytállóan hivatkozott, hogy a bírói gyakorlat magasabb összegben ismeri el a hasonló jellegű sérelmek kárpótlását. Az ítéltábla előrebocsátja, hogy a fellebbezéshez F/1. és F/2. sorszám alatt mellékelt jogerős részítéletek (Fővárosi Ítéltábla 7.Pf.20.586/2013/6. és 7.Pf.21.354/2013/4.) nem a károsodáskor (2003. és 2007. évek), hanem az ítélelhozatalkor (2013. év) fennálló ár- és értékviszonyokat vették alapul, és ítétek meg (mivel azt fellebbezés nem érintette) 8 000 000 Ft nem vagyoni kártérítést. Ugyanakkor ezen, továbbá a fellebbezéshez F/3. sorszám alatt mellékelt részítéletek (Fővárosi Ítéltábla 7.Pf.20.229/2021/7. számú határozata 2009. évi árszinten ítélt meg 15 000 000 Ft nem vagyoni kártérítést) is jól tükrözik a bírói gyakorlatban jelentkező tendenciát, amely a Kúria gyakorlatában is megjelenik.

[29] A Kúria a Pfv.III.20.751/2019/9. számú ítéletében 2010. évi károsodás alapján ítélt meg Down-szindrómás gyermek szülői részére 10 000 000 – 10 000 000 Ft nem vagyoni kártérítést, míg a Pfv.III.21.276/2017/4. számú ítéletében 2011. évi károsodás alapján ítélt meg ugyanekkora összeget károsodott gyermek szülőinek a perbelihez hasonló esetekben. Ezen ügyekben azonban a károsodott gyermekeket nem jellemezte a perbeli szélsőséges viselkedés, a szülők kapcsolata pedig nem szakadt meg, ezért a kezdetektől együtt, egymást támogatva néztek szembe a károsodás következményeivel. Jó viszonyítási alapként szolgál a Debreceni Ítéltábla gyakorlatából a Pf.I.20.676/2017/4. számú ítélet, amelyben egy 23 évesen éberkómába került károsultat ápoló szülőknek ítélt meg személyenként 10 000 000 Ft nem vagyoni kártérítést a 2010-ben uralkodó ár- és értékviszonyok között, míg a Pf.I.20.787/2012/7. számú ítéletével egy 17 éves korában súlyos közlekedési balesetet szenvedett, önálló életvitelre alkalmatlanná vált, állandó felügyeletre és ápolásra szoruló, korábban aktív életet élő, sportoló károsultat gondozó szülőnek ítélt meg 7 000 000 Ft-ot 2009-es árszínvonalon.

[30] Az ítéltábla részben visszautalva az előzőekre különös jelentőséget tulajdonított annak, hogy a gyermeknél jelentkező tünetetek – a Down-szindrómás betegek köztudomásúlag tág keretek között mozgó fejlődési rendellenességei között – többnyire szélsőségesek, amely teherként a hasonló esetekhez képest is többleterőfeszítést kíván meg a felperestől minden téren.

[31] Az ítéltábla mindezen körülményeket is mérlegelve nem találta eltúlzottnak a 12 000 000 Ft összegben kért sérelemdíjat, ezért felemelte a II. rendű alperes marasztalását ezen összegre.

[32] A megváltoztatott döntést következtében a felperes teljes egészében pernyertes lett, ezért az 1952. évi Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján igényt tarthatott a teljes perköltségének megtérítésére, amellyel szemben a II. rendű alperes oldalán felmerült perköltség figyelembevételére nem volt lehetőség [részleges pernyertesség esetén az 1952. évi Pp. 81. §-ának (2) bekezdésében foglaltak miatt egyébként sem lett volna]. Az ítéltábla észlelte ugyanakkor, hogy az elsőfokú ítélet indokolása tévesen hívta fel e vonatkozásban, továbbá az állam által előlegezett költségek és meg nem fizetett illeték körében a „Pp. 83. §-ának (6), valamint 102. §-ának (1) és (6) bekezdéseit”, mivel e jogszabályhelyek a perben nem hatályos, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvényben szabályozzák az érintett jogintézményeket. Bár a per főtárgyát érintő sikeres fellebbezés miatt nincs érdemi jelentősége, az ítéltábla a teljesség kedvéért utal arra, hogy a felperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy teljes személyes költségmentessége miatt nem lett volna kötelezhető a II. rendű alperes által előlegezett szakértői díj részleges viselésére. Az 1952. évi Pp. 86. §-ának (3) bekezdése szerint ugyanis a költségmentesség nem érinti az ellenfél javára megítélt perköltségek megtérítésének kötelezettségét.

[33] A felperes alaptalanul sérelmezte az áfa összegszerű megjelölését is. A R. fellebbezésben is idézett 4/A. §-ának (1) bekezdése szerint az ügyvédi díj 3. §-ban meghatározott összege a tevékenység ellenértékét terhelő általános forgalmi adó összegét nem tartalmazza; azt a díj összegén, mint adóalapon felül kell - a külön jogszabály rendelkezései szerint - felszámítani. E szabályozás (és a töretlen bírói gyakorlat) szerint az áfa összegét fel kell számítani, mivel a 3. §-ban megjelöltek alapján számított ügyvédi munkadíj nettó összeget takar: e „felszámítás” ugyanakkor történhet az áfa összegének külön megjelölésével, vagy annak bruttó összegben való megjelenítésével is. A felperes értelmezésétől eltérően továbbá nem a jogi képviselője által kibocsájtandó számla megfizetése, hanem a jogerős ítélet teszi esedékessé a (jelen esetben ügyvédi munkadíjból álló) perköltséget, amelyet a fent rögzítettek értelmében áfa felszámításával kell megtenni.

[34] A fellebbezés alaptalanul támadta az ügyvédi munkadíj R. 3. §-a (2) bekezdésének b) pontja alapján történt megállapítását. A R. 3. §-a (6) bekezdésének 2. és 3. mondatai szerint a bíróság a munkadíjat - különösen az ügy bonyolultsága esetén - a (2)-(5) bekezdésben meghatározott összegnél magasabb összegben is megállapíthatja; a bíróság a munkadíj eltérő összegben történő megállapítását indokolni köteles. Ez alapján nincs jelentősége, hogy az elsőfokú bíróság milyen indokok alapján nem állapította meg magasabb összegben az ügyvédi munkadíjat, mivel e „döntése” nem szorult indokolásra. Az ítéltábla a megváltozott pernyertességre tekintettel 1 772 729 Ft-ra emelte fel a felperes jogi képviselői munkadíjból álló, a R. 3. §-a (2) bekezdésének b) pontja és 4/A. §-ának (1) bekezdése alapján számított ügyvédi munkadíjat [amely a R. §-ának (3) bekezdését analógiaként használva 279 óra ügyvédi tevékenységet ellentételez].

[35] Az ítéltábla a kifejtett okok miatt részben megváltoztatta az elsőfokú bíróság ítéletét az 1952. évi Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján. Az ítéltábla egyúttal a megváltozott pernyertesség miatt felemelte a II. rendű alperes állam által előlegezett költség viselésére történő kötelezését is az 1952. évi Pp. 253. §-a (3) bekezdésének 2. mondata alapján, amelyet egyszersmind pontosított is szövegezésében a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet (a továbbiakban: Kmr.) 15. §-ának (3) bekezdése alapján.

[36] A felperes per főtárgyát érintő fellebbezését figyelembe véve a felperes pernyertesnek minősül a másodfokú eljárás során is, ezért a II. rendű alperes az 1952. évi Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján köteles megtéríteni a jogi képviselői munkadíjból álló másodfokú perköltségét. Az ítéltábla ennek összegét a R. 3. §-a (2) bekezdésének a) pontja, (5) bekezdése és 4/A. §-ának (1) bekezdése alapján határozta meg. A fellebbezési kérelemmel szemben azonban nem marasztalta a beavatkozót a másodfokú perköltségében, mivel az 1952. évi Pp. 83. §-a (1) bekezdésének 2. mondatában rögzítettektől eltérően a felperesnek nem merült fel többletköltsége a beavatkozással, a bírói gyakorlat pedig nem tekinti önálló beavatkozónak a felelősségbiztosítót.

[37] Az állam a II. rendű alperes személyes illetékmentessége miatt a Kmr. 14. §-a alapján viseli a fellebbezési illetéket.

Debrecen, 2021. november 18.

Dr. Bakó Pál s.k. a tanács elnöke, Dr. Árok Krisztián s.k. előadó bíró, Dr. Molnár Tibor Tamás s.k. bíró